

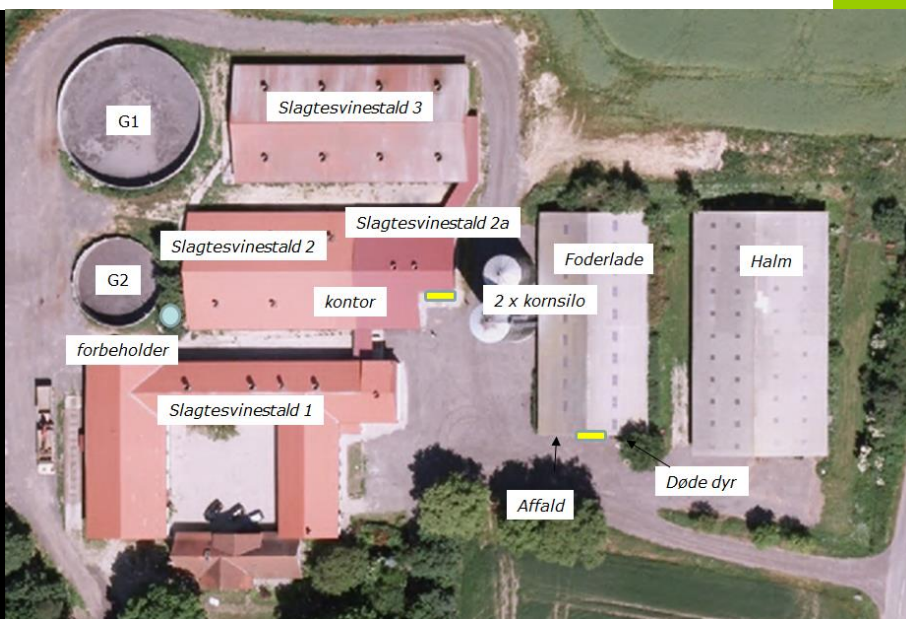
SORØ
KOMMUNE

Miljøgodkendelse af slagtesvinebruget på Nyrupvej 40, Nyrup

udvidelse fra 228,72 DE til 268,37 DE.

§ 12

Lov nr. 1572 af
20. december 2006
om miljøgodkendelse
mv. af husdyrbrug

Dato for gyldighed

24. maj 2017

Teknik, Miljø og Drift
Rådhusvej 8
4180 Sorø
Telefon 57 87 60 00

teknik-miljoe@soroedk
www.soroedk

Sagsnummer: 340-2017-5945

Indholdsfortegnelse

1.	Miljøgodkendelsens omfang	3
1.1.	Resumé	3
1.2.	Offentlighed	3
1.3.	Klagevejledning m.v.	4
1.4.	Gyldighed.....	4
1.5.	Revurdering af miljøgodkendelsen	4
1.6.	Ophør	4
1.7.	Godkendelsens indhold og vurderinger	4
2.	Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	5
2.1.	Nye og eksisterende anlæg på ejendommen	5
3.	Husdyrholdet og produktionsforhold	5
3.1.	Husdyrholdet og staldanlæg.....	5
3.2.	Fodring	6
3.3.	Øvrige produktionsforhold	7
3.4.	Driftsforstyrrelser eller uheld	8
4.	Gødningstyper og -håndtering	9
4.1.	Husdyrgødning	9
4.2.	Fosforindhold i husdyrgødningen	9
4.3.	Staldteknologi - Hyppig gylleudslusning	10
5.	Gener fra husdyrbrugets anlæg	10
5.1.	Lugt.....	10
5.2.	Fluer og skadedyr	12
5.3.	Støj, støv og lysgener fra anlægget og maskiner	12
5.4.	Transport	13
6.	Bedriftens påvirkninger af natur og miljø	13
6.1.	Ammoniakfordampning og naturområder	13
6.2.	Udbringningsarealer.....	14
7.	Egenkontrol, management og alternative løsninger	15
7.1.	Management og egenkontrol.....	15
7.2.	Alternative løsninger	16
8.	Bilag	17
Bilag 1.	Miljøteknisk redegørelse (fra ansøger)	17
Bilag 2.	Anlægstegning med nr. på bygningsafsnit og lagre	19
Bilag 3.	Detaljeret vurdering af påvirkninger af naturområder.....	20

1. MILJØGODKENDELSENS OMFANG

1.1. Resumé

Rolf Clausen, Nyrupvej 40, 4296 Nyrup har ansøgt om en miljøgodkendelse af en udvidelse fra 228,72 DE i slagtesvin (32 -110 kg) til 268,37 DE¹ i slagtesvin (32 -110 kg).

Ejendommen er miljøgodkendt først gang i 2004 og revurderet senest i 2016. Med ibrugtagning af denne godkendelsen bortfalder godkendelsen fra 2004, og driftsherre skal i stedet leve op til vilkår i denne godkendelse.

Der opføres ingen nye staldafsnit/opbevaringsanlæg i forbindelse med udvidelsen, men udleveringsrummet i staldafsnit 2 inddrages i forbindelse med udvidelsen til permanent stald.

Den ansøgte bedrift drives under CVR nr. 18781395. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den vedlagte miljøtekniske beskrivelse Bilag 1, og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.

Ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt til Sorø Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem første gang den 27.02.2017.

Sorø Kommune har vurderet, at der kan meddeles godkendelse til den ansøgte ændring og udvidelse i henhold til de gældende regler². Godkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og betinget af følgende **vilkår**:

- Gyldighed (*vilkår 1.4.1.*)
- Ophør (*vilkår 1.6.1.*)
- Husdyrholdets sammensætning og staldsystemer (*vilkår 3.1.1.*)
- Fodring (*vilkår 3.2.1. - 3.2.3.*)
- Opbevaring af olie og kemikalier (*vilkår 3.3.1. – 3.3.3.*)
- Hyppig gylleudslusning (*vilkår 4.3.1 - 4.3.3.*)
- Støj (*vilkår 5.3.1.*)
- Logbog for egenkontrol (*vilkår 7.1.1.*)

Nogle af vilkårene i denne miljøgodkendelse kræver registreringer på bedriften og dokumentation. En samlet oversigt over krav til egne registreringer og dokumentation er gengivet i afsnit 7.1.

Det skal understreges, at regler i gældende love, bekendtgørelser og kommunale regulativer altid skal overholdes. Også hvis disse er eller senere bliver skrappe end vilkårene i denne godkendelse.

1.2. Offentlighed

Ansøgningen blev offentliggjort den 01.03.2017. Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 3 uger. Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningen.

Orientering om udkast til miljøgodkendelse blev den 24.03.2017 udsendt til høring hos naboer og andre beboere indenfor en beregnet konsekvenszone, samt skønnede parter i sagen, ansøger selv. Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 6 uger. Der indkom ingen væsentlige bemærkninger til udkastet.

¹ De angivne DE er opgivet i henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsen - Bek. nr. 1324 nr. 15.11.2016 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. - med efterfølgende ændringer.

² Lov 442 af 13.05.2016 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug – i resten af teksten blot kaldet "husdyrgodkendelsesloven" samt Lov om miljøbeskyttelse jf. lovbekendtgørelse nr. 1.189 af 27.09.2016.

1.3. Klagevejledning m.v.

Ansøger selv kan klage³ over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Det samme kan enhver, der har væsentlig, individuel interesse i sagen, samt en række foreninger og organisationer m. v. Klagen skal være modtaget senest 21.06.2017 kl 23.59.

Klagen skal indsendes digitalt til Sorø kommune via Miljø- og Fødevareklagenævnets klageportal. Klageportalen findes på www.borger.dk og www.virk.dk. Nævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen. Miljø- og Fødevareklagenævnet opkræver et gebyr for at klage. Gebyrets størrelse kan ses på <http://nmkn.dk/>.

Godkendelsen kan udnyttes på egen risiko, hvis der klages over den. Det er dog under forudsætning af, at andre nødvendige tilladelser er indhentet. Miljø- og Fødevareklagenævnet kan i særlige tilfælde afgøre, at godkendelsen ikke kan udnyttes før klagen er behandlet. Miljø- og Fødevareklagenævnet kan ændre eller ophæve kommunens afgørelse på baggrund af en klage.

Kommunens afgørelse kan også indbringes for domstolene. En retssag skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag, afgørelsen er offentliggjort.

Der er til enhver tid aktindsigt i sagen jf. forvaltningsloven, offentlighedsloven og lov om aktindsigt i miljøoplysninger.

1.4. Gyldighed

Vilkår:

1.4.1. Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden for 2 år fra denne afgørelse er meddelt. Hvis dyreholdet ikke er fuldt udvidet inden fristens udløb, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke er udnyttet.

1.5. Revurdering af miljøgodkendelsen

Virksomhedens miljøgodkendelse og eventuelle tillæg skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering⁴. Den første regelmæssige vurdering af denne miljøgodkendelse skal dog foretages, når der er forløbet 8 år.

1.6. Ophør

Vilkår:

1.6.1. Ved ophør af produktionen skal gyllesystemet tømmes for gylle og staldene rengøres. Gylle og fast gødning bringes ud i henhold til aktuelle regler om udspreddning. Eventuelle rester af olie og/eller kemikalier bortskaffes i henhold til gældende regulativer herfor.

Hvis husdyrproduktionen ophører, skal ejeren kontakte tilsynsmyndigheden inden 4 uger, så der kan aftales en forsvarlig nedlukningsplan.

1.7. Godkendelsens indhold og vurderinger

I de følgende kapitler gives en detaljeret beskrivelse af den ansøgte produktion og kommunens vurderinger af de mulige effekter på det omgivende miljø og naturen.

Hvis kommunen har fastsat vilkår, vil de være beskrevet detaljeret i begyndelsen af det kapitel eller afsnit, de vedrører. Det vil ofte være sådan, at ansøger skal kunne dokumentere overfor kommunen, at et vilkår er opfyldt. Eventuelle krav til dokumentation er samlet i afsnit 7.1.

Gennem Husdyrloven pålægges den enkelte landmand at redegøre for brugen af BAT - bedst tilgængelig teknologi (Best Available Technology).

³ Lovbek. nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kap. 7.

⁴ Lovbek. nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kap. 4.

BAT er berørt i flere af de følgende afsnit, og der er evt. formuleret vilkår i relation til EU-direktivets krav herom.

Der skal redegøres for BAT på følgende 6 områder: staldindretning, foder, opbevaring/behandling af husdyrgødning, udbringning af husdyrgødning, forbrug af vand og energi, management.

2. HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

2.1. Nye og eksisterende anlæg på ejendommen

Der skal ikke opføres nye bygninger/anlæg. Den ansøgte udvidelse finder sted i de eksisterende stalde. Den større mængde husdyrgødning, er der plads til i det/de eksisterende opbevaringsanlæg.

Anlægstegning

Da der ikke opføres nye bygninger eller anlæg i forbindelse med projektet, har kommunen ikke foretaget nogen vurdering af byggeriets påvirkning af landskabet, eventuelle fredninger og beskyttelseslinjer og eventuelle retningslinjer i kommuneplanen.

3. HUSDYRHOLDET OG PRODUKTIONSFORHOLD

3.1. Husdyrholdet og staldanlæg

Vilkår:

3.1.1. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretning m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten nedenfor:

Dyrehold og staldtype	Staldafsnit nr.	Vægtgrænser	Antal stipladser	Antal årsdyr	DE
Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	1	32 - 110	465	2.000	53,94
Slagtesvin, Drænet gulv + spalter (33/67)	2	32 - 110	695	2.985	80,51
Slagtesvin, Drænet gulv + spalter (33/67)	2a	32 - 110	110	465	12,54
Slagtesvin, Drænet gulv + spalter (33/67)	3	32 - 110	1.047	4.500	121,37
Dyreenheder i alt					268,37

Almindelige sæsonudsving i husdyrproduktionen samt tilpasninger pga. sanering og lignende accepteres. Tilpasninger, f.eks. som følge af ændrede vægtgrænser indenfor samme dyregruppe, accepteres også, så længe det samlede antal DE ikke overskrides.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Det skal bemærkes, at alle eksisterende staldafsnit indgår i projektet og dermed i den nedestående vurdering. Kommunen vurderer dermed, at der samlet set, for både de eksisterende og nye staldafsnit, ikke er behov for at stille vilkår om yderligere BAT- tiltag vedr. staldindretning. I vurderingen er indgået hensyn til de eksisterende staldes alder og staldsystemer samt en afvejning af forholdet mellem miljøeffekt og omkostninger.

Som udgangspunkt finder kommunen, at BAT-niveau for ammoniakfordampning skal svare til en beregning foretaget ud fra Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT). Miljøstyrelsens ansøgningsystem har beregnet, at den samlede produktion maksimalt må udlede 4.061 kg N/år i form af ammoniak. Den samlede produktion er beregnet til at udlede 4.049 kg N/år.

BAT kravet i forhold til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) er dermed overholdt. Kommunen vurderer dermed, at der ikke er behov for at stille vilkår om yderligere BAT- tiltag vedr. staldindretning frem til næste revurdering. I denne vurdering er indgået hensyn til de eksisterende staldes alder og staldsystemer samt en afvejning af forholdet mellem miljøeffekt og omkostninger.

3.2. Fodring

Vilkår:

3.2.1. N ab dyr må højst være:

2,81 kg N for slagtesvin

3.2.2. Foderblandinger til slagtesvin skal være tilsat fytase i henhold til normer for næringsstoffer, og der skal anvendes optimerede foderblandinger indenfor hver dyregruppe (fasefodring) for at opnå bedste foderudnyttelse.

3.2.3. Med hensyn til fosfor må foder til slagtesvinene maksimalt indeholde **4,65 g fosfor pr. FE.**

Det maksimale N ab dyr for slagtesvin er beregnet efter følgende formel: $((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{g råprotein pr FEsv}/6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0296 \text{ kg N pr kg tilvækst})$, hvor afgangsvægt er 110 kg, indgangsvægt er 32 kg, FE pr. kg. tilvækst er 2,84 og gram råprotein pr. FE er 144,50 g.

De angivne vilkår om maksimalt N ab dyr betyder, at ansøger kan justere på disse parametre, når blot N ab dyr ikke overstiger det maksimalt tilladte. Dette giver ansøger en vis fleksibilitet og

sikrer samtidig, at den samlede fordampning af ammoniak fra staldene ikke overstiger det niveau, der er grundlaget for denne godkendelse.

Dokumentation for beregningen af N ab dyr pr dyr følger reglerne for type 2 korrektion i gødningsregnskabet.

Vilkår vedrørende indhold af fosfor i foderet til slagtesvin er stillet af hensyn til fosfortilførslen til udspretningsarealerne, se yderligere i afsnit 4.1. "Husdyrgødning".

Ansøger oplyser, at i forbindelse med effektivitetskontrol og optimering af produktionen bliver ejendommens foderforbrug nøje gennemgået, således at fodereffektiviteten optimeres, samtidig med at der tages hensyn til prisudvikling på foder. Som udgangspunkt vil der blive anvendt foder med optimeret indhold af råprotein og fosfor. Foderplaner udarbejdes i samarbejde med foderkonsulent, og det sikres, at der anvendes den for ejendommen bedste viden inden for svinefodring. Mindst 1 gang årligt gennemgås foderplaner for optimeringer, fejl, mm. Herefter justeres foderplanerne løbende. Foderets indhold af fosfor- og råproteinindhold er tilpasset BAT-krav. Foderet er tilpasset til de enkelte dyregrupper og vægtintervaller, så der ikke opstår unødigt overforbrug af hverken næringsstoffer, fosfor eller hjælpestoffer.

Der anvendes således tidssvarende foderplanlægning og udfodringsteknikker, der er med til at begrænse spild og tab af næringsstoffer til miljøet. Kommunen vurderer, at der med de nuværende og planlagte tiltag til opbevaring og håndtering af foder ikke sker en væsentlig øget påvirkning af omgivelserne.

Med henblik på at reducere dyrenes N-udskillelse er det ifølge BREF-dokumentet (2003) BAT, at tilpasse foderet til dyrenes behov i de forskellige produktionsfaser (fasefodring), at optimere foderet på baggrund af fordøjelige/disponible næringsstoffer samt at tilsætte foderet aminosyrer. Derudover nævnes det, at visse fodertilsætninger, herunder enzymer, kan forøge fodereffektiviteten. Tilsvarende er det BAT, at anvende fasefodring med højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase – for at få reduceret fjerkræs og slagtesvins fosforudskillelse.

Vilkårene vedrørende N ab dyr, fytasetilsætning og fasefodring fastholder forudsætningerne for denne BAT-vurdering vedrørende fodring.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Sammenholdes ansøgers valg af fodringsteknik med BREF-dokumentet, vurderer kommunen, at det ansøgte projekt lever op til kravene til BAT vedr. fodring.

3.3. Øvrige produktionsforhold

Vilkår:

- 3.3.1. Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, der står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er risiko for afløb til jord, kloak, overfladevand og grundvand.
- 3.3.2. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således at spild kan opsamles, og at der ikke er risiko for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- 3.3.3. Farligt affald (f.eks. spildolie) skal opbevares indendørs i egnede, lukkede beholdere. Affaldet skal opbevares på tæt bund hvorfra det er muligt at opsamles evt. spild fra den største beholder i oplaget, og hvor der ikke kan løbe noget ud på jorden eller til afløb.
Medicinaffald, veterinært affald m.v. skal opbevares under tag og utilgængeligt for uvedkommende.
- 3.3.4. Vandinstallationerne til landbrugsproduktionen skal indrettes efter anvisningerne i DS/EN1717 om tilbagestrømningssikring, jævnfør – Rørcenteranvisning015. Tilbagestrømningssikringen skal efterses af en særlig sagkyndig med højst 12 måneders interval.

Ansøger oplyser at, *ventilationssystemer er optimeret og dimensioneret og reguleret efter den aktuelle belægning. Der skiftes til lavenergibelysning i takt med, at el-pærer springer. Korn op-*

bevares i gastætte siloer og kræver derfor ikke tørring. De enkelte staldafsnit udtørres med ventilation og varmeblæser 1 døgn efter vask, inden der indsættes nye grise. På den måde undgås det at ventilere unødigt, samtidig med at det undgås, at temperaturen i stalden er for lav og luftfugtigheden er for høj, når der indsættes grise, idet dette kan medføre unødigt svineri i stalden. Tørre stalde holder ammoniakemissionen fra stalden lav. Der sørges for jævnlig inspektion og rengøring af ventilationskanaler og ventilatorer. Der sørges for, at unødigt belysning og andet energispild undgås. Udendørs belysning benyttes kun i nødvendigt omfang. Der kan manuelt åbnes nødopluk i alle staldafsnit ved strømsvigt og høje temperaturer i stalden. Desuden går der alarm til ejers mobil ved strømsvigt. I forhold til vandteknologi foretages der højtryksvask af stalde mellem hvert hold af grise. Drikkenipler placeres over fodertrug, så spild undgås. Stalde sættes i blød inden vask, hvilket nedsætter forbruget af vand. Drikkevandsnipler mm efterses og udskiftes når det skønnes nødvendigt. Vandforbruget registreres og monitoreres løbende for at forebygge spild og for at undgå at ødelagte vandrør får lov til at lække.

I forbindelse med ansøgningen er der derudover indsendt en række oplysninger om de øvrige produktionsforhold på ejendommen, herunder oplysninger om ventilationsforhold, spildevandsforhold, forbrug af råvarer, energi og vand, transport til og fra ejendommen, affaldshåndtering samt støjkluder på ejendommen. Den samlede redegørelse ses i bilag 1.

Der er stillet vilkår om, opbevaring af farligt affald og diesel samt tankning af diesel. Hensigten er at minimere risikoen for forurening af jord, overfladevand og grundvand. Stalde medfører risiko for forurening af vandet med mikroorganismer og virus. Vandinstallationen i stalde skal derfor være udført med tilbagestrømningssikring kategori 5 efter DS/EN1717, jævnfør Rørcenteranvisning 015, således at der ikke kan ske forurening af drikkevandsinstallationerne på ejendommen eller vandværket på ejendommen. Eftersyn af tilbageløbssikringen skal dokumenteres i egenkontrollen.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

I henhold til BREF (2003) er det BAT at registrere energi- og ressourceforbrug samt forbrug og anvendelse af handels- og husdyrgødning.

Der er i ansøgningen redegjort for, hvordan det ansøgte med hensyn til forbrug af energi og vand lever op til kravet om BAT (se evt. yderligere i afsnit 7.1. "Management og egenkontrol"). Kommunen har vurderet, at det ansøgte lever op til kravet om BAT.

3.4. Driftsforstyrrelser eller uheld

Vilkår:

3.4.1. Landbruget har udarbejdet en beredskabsplan. Beredskabsplanen skal mindst 1 gang årligt gennemgås, så det sikres, at den indeholder opdaterede:

- Procedurer, der beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmes og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb m.m.
- Opgørelser over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller der kan skaffes med kort varsel, og kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal være let tilgængelig for personalet på virksomheden, og være tilgængelig i en udgave på et sprog, som personalet kan forstå. Personalet skal mindst en gang årligt gøres bekendt med planens indhold og placering.

Beredskabsplanen var vedhæftet ansøgningen. Beredskabsplan for bedriften, beskriver hvordan medarbejdere og ejer skal handle i tilfælde af brand, overløb af gylle, kemikalie- og oliespild samt strømsvigt m.v..

I henhold til BREF (2003) er det BAT at have nødfremgangsmåde ved evt. uheld.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Kommunen vurderer, at med vilkåret om, at der skal findes en opdateret beredskabsplan på ejendommen, lever det ansøgte op til kravet om BAT.

4. GØDNINGSTYPER OG -HÅNDTERING

4.1. Husdyrgødning

Den producerede husdyrgødning på ejendommen er udelukkende svinegylle. Der produceres i alt på ejendommen 6.129 tons gylle.

I følge den indsendte kapacitetserklæring er den årlige produktion af flydende gødning 6.129 m³. Denne mængde inkluderer rengøringsvand og drikkevandsspild fra staldene samt direkte nedbør til beholderne. Ifølge ansøgningsmaterialet er der en samlet opbevaringskapacitet for ejendommen på 4.016 m³, hvilket svarer til 7,8 måneders opbevaring.

Opbevaringsanlæg	Beholder nr.	Byggeår	Kapacitet (m ³)	Overdækning
Gyllebeholder	G1	1996	2.400	Flydelag
Gyllebeholder	G2	2008	890	Flydelag
Kanaler og fortank	*	*	726	*
I alt			4.016	

Placeringen af gyllebeholderne på ejendommen fremgår af oversigtstegningen i bilag 2.

Alle tanke opfylder husdyrgødningsbekendtgørelsens skærpede krav (pr. 15.08.2008) til pumper etc. Der udføres 10 års-beholderkontrol af godkendt firma. Tankene tømmes normalt 1 gang årligt med henblik på inspektion.

Jf. BREF er det BAT at opbevare gylle i en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Beholderens bund og vægge skal være tætte og korrosionsbeskyttede. Beholderens skal tømmes jævnlige af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse – normalt 1 gang årligt. Det er endvidere BAT at overdække beholderen med fast låg eller med et naturligt flydelag eller et flydelag, der etableres med snittet halm eller tilsvarende.

Ligeledes ifølge BREF kan det være BAT at foretage en behandling af husdyrgødning på bedriften under visse betingelser. Disse betingelser vedrører landbrugsareal til rådighed, overskud af eller efterspørgsel på lokale næringsstoffer, teknisk assistance, marketingsmuligheder for grøn energi samt lokale regler. Er der f.eks. et overskud af næringsstoffer i området, men tilstrækkelig areal til at udbringe husdyrgødningen, kan det være BAT at foretage separation af husdyrgødningen.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Sammenholdes ansøgers foranstaltninger vedr. opbevaring og håndtering af husdyrgødning med BREF-dokumentet, vurderer kommunen, at det ansøgte projekt lever op til kravene til BAT på området.

4.2. Fosforindhold i husdyrgødningen

Ved udbringning af husdyrgødning svarende til harmonikravet for kvælstof vil fosfortilførslen til udbringningsarealerne for flere husdyrtyper overstige afgrødernes behov. Ved en fortsat opbygning af fosfor i landbrugsjorden er der risiko for, at fosforbidraget fra landbrugsjorden til vandmiljøet kan øges.

De teknikker og teknologier, der er rettet mod at reducere tilførslen af fosfor til udbringningsarealerne omfatter enten fodringsteknikker, der mindsker gødningens indhold af fosfor, eller sepa-

reringsteknikker, der medfører, at den mest fosforholdige del af gødningen kan afsættes til udbringning på andre arealer eller til forbrænding eller afgasning i biogasanlæg.

Miljøstyrelsen har derfor baseret emissionsgrænseværdien for fosfor på en enkelt fosforreducerende teknik, som omfatter optimering af fosforudnyttelsen hos slagtesvin. Anvendelsen af denne teknik vurderes at være omkostningsneutral, og Miljøstyrelsen har i sin vejledning om emissionsgrænseværdier fastlagt, hvor langt man kan nå ned i kg P/DE ved hjælp af denne teknik.

Grænsen for slagtesvin er 22,3 Kg P/DE, det svarer til at grænsen for denne bedrift er $(22,3 \text{ kg P/DE} * 268,37 \text{ DE}) 5.985 \text{ kg P}$.

Det tiltag, der er fastlagt i fodervilkår 3.2.3. i afsnit 3.2., har en reducerende effekt på indholdet af fosfor i husdyrgødningen. Miljøstyrelsens ansøgningssystem har beregnet, at der - med det nævnte tiltag - vil være et indhold på i alt 5.984 kg P i husdyrgødningen. BAT kravet i forhold til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) er dermed overholdt.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Kommunen vurderer, at projektet lever op til BAT-kravet hvad angår fosforindholdet i husdyrgødningen.

4.3. Staldteknologi - Hyppig gylleudslusning

Vilkår:

- 4.3.1. Gyllen i gyllekanalerne skal udsluses mindst hver 7. dag.
- 4.3.2. Udslusning skal foretages mellem kl. 8 og 16 og må ikke foretages på lørdage eller søn- og helligdage.
- 4.3.3. Der skal føres logbog over at hyppigheden af udslusningen udføres i overensstemmelse med vilkår 4.3.1.. Registreringen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

I miljøstyrelses elektroniske ansøgningssystem er der indregnet hyppig gylleudslusning i alle staldafsnit med drænet gulv og spalter (dvs. alle staldafsnit med undtagelse af stald 1, hvor der er delvis spaltegulv) teknologien medfører en lugtreducerende effekt på 20 %. Hyppig gylleudslusning skal anvendes i forbindelse med produktionerne og gulvtyperne angivet i tabellen i afsnit 3.1..

Ansøger har oplyst, at gylleudslusningssystemet på ejendommen opereres manuelt, og da der er tale om en relativ lille udvidelse, vurderes det ikke proportionalt at skulle investere i en datalogger til gylletanken. Det er derfor ønskeligt at vilkåret kan opfyldes ved at føre en logbog som dokumentation for "hyppig gylleudslusning".

Det er kommunens vurdering, at ansøgers ønske om valg af dokumentation for frekvensen af gylleudslusningen kan imødekommes. Blandt andet fordi vilkåret er i overensstemmelse med Miljøstyrelsens forslag til vilkårsformulering⁵.

5. GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

5.1. Lugt

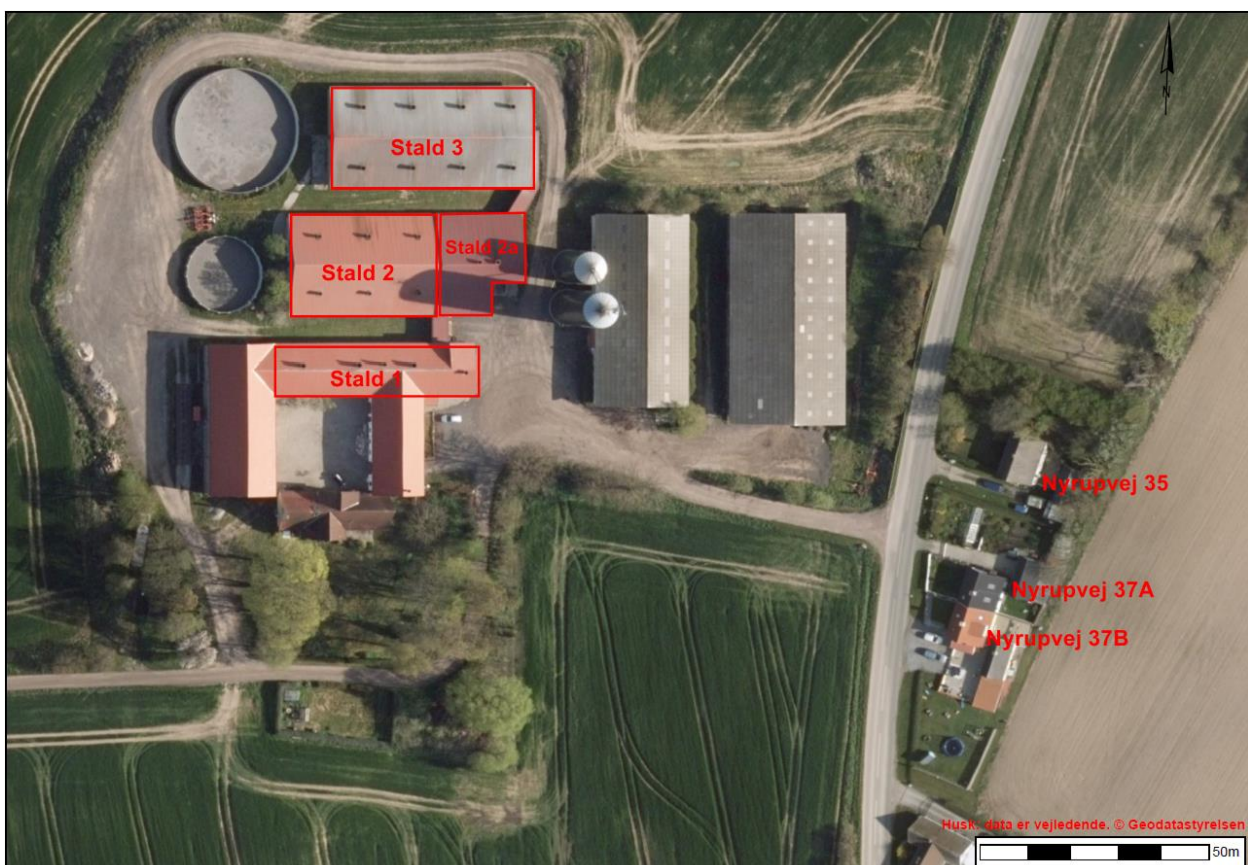
Miljøstyrelsens ansøgningssystem har beregnet hvilke afstande, der mindst skal være fra staldene til forskellige beboelsestyper, se tabellen nedenfor. Her ses også de målte afstande til den nærmeste beboelse indenfor hver områdetype.

⁵ http://www2.mst.dk/wiki/GetFile.aspx?File=/Lugt/Koncept_for_hyppig_udslusning_af_gylle.pdf

Områdetype	Samlet ukorrigeret	Korrigeret geneafstand		Vægtet gennemsnitsafstande (m)
		Ansøgt drift	Nudrift	
Byzone / Sommerhusområde	574	574	587	2.560
Samlet bebyggelse	429	429	440	560
Enkelt bolig: Nyrupvej 35	196	196	202	144
Enkelt bolig: Nyrupvej 37a	196	176	183	148
Enkelt bolig: Nyrupvej 37b	196	176	183	150

Lugtgeneafstandene er beregnet for fuld besætning. Alle eksisterende og nye stalde indgår i beregningen.

Geneafstanden tager udgangspunkt i afstanden fra centrum af et staldanlæg til en nabo/områdegrense, hvor genekriteriet skal overholdes. Da der er flere lugtkilder (flere stalde) beregnes en vægtet gennemsnitsafstand, der tager hensyn til, at der er flere stalde med forskellige emissioner. Det betyder, at afstanden til områdetyperne er beregnet ud fra et teoretisk lugtcentrum. Nærmeste "områdetype" ses på kortet nedenfor.

Staldenes beliggenhed i forhold til nærmeste enkelt boliger

Af ovenstående skema ses at geneafstanden er længere end de faktiske afstande til enkelt bolig. Ifølge husdyrgodkendelsesloven kan der dog gennemføres ændring, hvis afstanden til omboende er mere end 50 % af geneafstanden, og hvis lugtgener er uændrede eller færre i ansøgt drift end i nudrift.

I denne sag er den beregnede lugtgeneafstand større end den faktiske afstand til enkelt bolig. Men idet lugtgeneafstanden i ansøgt er mindre end i nudrift (det vil sige at lugtbidraget fra ejendommen formindskes ved det ansøgte) overholdes lovkrav jf. ovenstående.

Da gylleopbevaring primært foregår i ejendommens gylletanke, forventer kommunen kun lugtbidrag fra ejendommens gylletanke ved omrøring og udkørsel.

Kommunen forventer ikke væsentlige lugtgener fra produktionens foderanlæg. Der vil være en emission af lugt fra staldventilationen. Lugtgenerne fra staldventilationen kan begrænses ved hyppig og grundig rengøring af staldafsnittene og udstyr.

Herudover kan lugtgenerne begrænses ved at gyllen sluses hyppigt ud af kanalerne i stalden og til gyllebeholderne. Denne teknik implementeres ved udvidelsen, og der er derfor i afsnit 4.3. "Staldteknologi – Hyppig gylleudslusning" stillet vilkår, der holder ansøger fast på anvendelsen af teknologien, der er en forudsætning for at udvidelsen kan gennemføres.

Lugt fra stalde vil dog altid i en vis udstrækning afhænge af landmandens indsats vedr. rengøring og staldhygiejne.

5.2. Fluer og skadedyr

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra fluer og gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.).

Forebyggelse af flueplage kræver først af alt en god gødningshåndtering og en generel god staldhygiejne. Derudover kan der sættes ind med bekæmpelse på særlige steder eller i særlige situationer. Ansøger har oplyst, at han generelt følger Aarhus Universitets "Retningslinier for fluebekæmpelse på og omkring gårde med husdyr" og har aftale med firmaet "Miljøfluen" om biologisk bekæmpelse af staldflyer.

Det er husdyrbrugets almindelige pligt, at holde stalde, lagre og andre anlæg i forsvarlig rottesikret stand. Derudover holdes i videst mulig omfang ryddeligt omkring ejendommen, for at undgå at tiltrække skadedyr. Eventuel forekomst af rotter skal anmeldes til kommunen, som derefter anviser bekæmpelse. Ansøger oplyser, at der er tegnet abonnement ved "Mortalin" om løbende bekæmpelse af rotter.

Døde dyr opbevares indtil de bliver afhentet, efter reglerne i bekendtgørelsen herom⁶. Ansøger har oplyst, at døde dyr konkret opbevares under kadaverkappe på afhentningsplads ved gavlen af laden.

Kommunen vurderer, at ejendommens tiltag til forebyggelse og bekæmpelse af fluer og skadedyr vil være tilfredsstillende.

5.3. Støj, støv og lysgener fra anlægget og maskiner

Vilkår:

5.3.1. Støjbelastning fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må i intet punkt - målt på nærmeste nabobeboelse med tilhørende arealer i tilknytning til boligen - overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lyd niveauer i dB(A).

⁶ Bek. 558 af 01-06-2011 om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr

Dag	Kl.	Reference	dB(A)
Mandag-Fredag	07-18	8 timer	55
Lørdag	07-14	8 timer	55
Lørdag	14-18	8 timer	45
Søn- og helligdage	07-18	8 timer	45
Alle dage	18-22	1 timer	45
Alle dage	22-07	0,5 timer	40
Spidsværdi	22-07	-	55

De væsentligste stationære støjkluder fra husdyrbruget er ventilationsanlæg, foderanlæg samt den daglige brug af traktor og transportere til og fra ejendommen. Der må endvidere påregnes støj fra dyrene, når de flyttes til og fra ejendommen og mellem staldfafsnettene. Hovedparten af de stationære støjkluder er placeret inde i bygningerne.

Fra anlægget kan der fremkomme støvgener i forbindelse med levering af kraftfoder og mineraler. I forbindelse med transportere til og fra markerne samt ved markarbejde kan der opstå støvgener i lokalområdet.

Eventuelle lysgener fra ejendommen kan stamme fra staldanlæg, hvor der er tændt lys om aftenen.

Det er kommunens vurdering, at eventuelle støj- og støvgener samt belysningen på ejendommen ikke vil medføre væsentlige gener for naboer eller for trafikanter.

5.4. Transport

I miljøgodkendelsen skal der indgå en vurdering af, om til- og frakørsel til virksomheden vil kunne ske uden væsentlig miljømæssige gener for de omboende. Færdsel på offentlig vej reguleres derimod af færdselsloven og håndhæves af politiet. Forhold vedrørende private fællesveje administreres af kommunen som vejmyndighed efter privatvejsloven.

Hovedparten af transportere til og fra ejendommen med foderstoffer og levering/afhentning af grise samt gylletransportere sker i dagtimerne. Udbringning af husdyrgødning kan ske aften og nat i forårsperioden.

Transport af korn og halm sker primært i høstperioden og vil evt. også finde sted aften og nat.

Kommunen vurderer, kørsel til og fra ejendommen ikke vil antage et omfang, der vil være til væsentlig gene for beboerne i området. Antallet af transportere fremgår af bilag 1.

6. BEDRIFTENS PÅVIRKNINGER AF NATUR OG MILJØ

6.1. Ammoniakfordampning og naturområder

Beregninger af bedriftens fordampning af ammoniak er foretaget automatisk i Miljøstyrelsens ansøgningssystem. Beregningerne bygger på det ansøgte projekt og de vilkår, der fremgår af de foregående afsnit.

Ifølge husdyrgodkendelsesloven er det et krav, at der skal ske en reduktion af ammoniakfordampningen på 30 % for de stalde, hvor indretningen ændres og for nye stalde – i forhold til et fastlagt reference-staldsystem. Beregningerne viser, at dette krav er opfyldt.

Kommunens vurdering af udvidelsens påvirkning af naturen, herunder beregninger af ammoniakafsætning, omfatter hele husdyrbruget, dvs. både eksisterende og nye anlæg.

Den samlede fordampning af ammoniak fra stald og lager er beregnet til 3.560 kg N/år i nudrift og 4.049 kg N/år i ansøgt drift. Udvidelsen af husdyrbruget medfører således en øget fordampning af ammoniak fra stalde og lagre på 489 kg N/år.

I nærheden af husdyrbruget er der ingen Natura 2000 områder (kategori 1-natur), eller naturområder omfattet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (kategori 2-natur) men flere mindre moser beskyttede efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven, samt ammoniakfølsom skov (kategori 3-natur).

Den forøgede belastning af ammoniak fra stald og lager i tre udvalgte naturpunkter (se nedenstående kort) er beregnet til 0,2 – 0,4 kg N/ha per år. Den samlede belastning af ammoniak fra stald og lager i nærmeste Natura 2000 og § 7 område er beregnet til 0,0 kg N/ha per år.

Kommunen vurderer, at udvidelsen:

- vil have en neutral effekt på naturen i Natura 2000 områder (kategori 1-natur)
- ikke vil påvirke naturarealer beskyttet efter husdyrgodkendelseslovens § 7 (kategori 2-natur) eller heder, moser, overdrev og skove (kategori 3-natur).
- vil have en neutral effekt på yngle-/rasteområder for arter beskyttede efter EF-habitatdirektivet bilag IV

Kommunen vurderer samlet, at den projekterede udvidelse kan gennemføres uden negative konsekvenser for den omgivende natur.

Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til naturpunkt 1-3 (rød prik).

Kommunens detaljerede vurdering af naturforholdene ses i bilag 3.

6.2. Udbringningsarealer

Til bedriften hører 365 ha ejede og forpagtede udbringningsarealer. Arealerne er godkendt under ansøgers anden ejendom, hvorfra markdriften håndteres. Ved lov om ændring af bl.a. lov

om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug⁷ er det vedtaget at kommunerne fra den 2. marts 2017 ikke længere skal stille vilkår der vedrører husdyrbrugets udbringningsarealer. Udbringningsarealerne er derfor ikke en del af denne miljøgodkendelse.

7. EGENKONTROL, MANAGEMENT OG ALTERNATIVE LØSNINGER

7.1. Management og egenkontrol

Vilkår:

7.1.1. Der skal føres logbog over egenkontrol. Logbogen skal som minimum indeholde oplysning om:

- Til dokumentation for, at vilkår vedr. besætningens produktionsniveauer og vilkår vedr. fodring er overholdt, skal gødningsregnskabet kunne forevises.
- Når Kommunen på tilsyn forlanger det, skal eventuelle afvigende værdier i gødningsregnskabet i forhold til standardværdier kunne dokumenteres ved f.eks. effektivitetskontrol, ajourførte foderplaner og afregninger fra slagteri.
- Til dokumentation for at gyllen sluses hyppigt ud, skal der føres logbog over at hyppigheden af udslusningen udføres i overensstemmelse med vilkår 4.3.1..
- Til dokumentation for eftersyn af tilbageløbssikringen skal der føres logbog.

Den ovennævnte dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

De nævnte registreringer skal opbevares i mindst 5 år. Tilsynsmyndigheden skal ved tilsyn have adgang til al den nævnte dokumentation, og tilsynsmyndigheden skal efter anmodning have tilsendt kopi af dokumentationen.

Nedenfor ses ansøgers redegørelse for management og egenkontrol. Ansøgers egen redegørelse er gengivet i *kursiv*.

- *Ejendommen drives efter princippet "godt landmandskab"*
- *Bedriftens evt. medarbejdere bliver løbende uddannet gennem kurser, efteruddannelse og deltagelse i erfa-grupper*
- *Evt. medarbejdere vil blive orienteret om ejendommens miljøgodkendelse og være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen*
- *Foderplaner udarbejdes i samarbejde med foderkonsulent, og det sikres, at der anvendes den for ejendommen bedste viden inden for svinefodring*
- *Mindst 1 gang årligt gennemgås foderplaner for optimeringer, fejl, mm. Herefter justeres foderplanerne løbende*
- *Foderets indhold af fosfor og råprotein er tilpasset BAT-krav*
- *Foderet er tilpasset til de enkelte dyregrupper og vægtintervaller, så der ikke opstår unødigt overforbrug af hverken næringsstoffer, fosfat eller hjælpestoffer.*
- *Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug. Ikke genbrugbart affald køres i deponi på den lokale genbrugsplads*
- *Der tages videst muligt hensyn til naboer ved udspredding af gylle*
- *Rengøring i og omkring ejendommen foretages jævnlig for at undgå uhygiejniske forhold og for at nedsætte risikoen for tilhold af eventuelle skadedyr, samt for at mindske risikoen for lugtgener for omkringboende*

⁷ Lov nr. 204 af 28.02.2017 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love § 10 stk. 10.

- Vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med ejendommens regnskab
- I ejendommens effektivitetskontroller registreres desuden foderforbrug, produktionsresultater og lign
- Ejendommens beredskabsplan der beskriver forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. ajourføres jævnligt.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

I henhold til BREF (2003) er det BAT, at uddanne bedriftens personale, at registrere energi- og ressourceforbrug samt forbrug og anvendelse af handels- og husdyrgødning. Endvidere at have procedurer for at sikre ren- og vedligeholdelse af bygninger og inventar, at planlægge gødskning af markerne korrekt samt at have nødfremgangsmåde ved evt. uheld.

Det vurderes at ansøgning i forhold til management og egenkontrol lever op til kravet om BAT.

7.2. Alternative løsninger

Nedenfor ses ansøgers redegørelse for alternativer og 0-alternativer i forhold til det ansøgte. Ansøgers redegørelse er gengivet i kursiv.

Alternativt til at udvide dyreholdet på ejendommen kunne være at fordele dyrene over flere ejendomme.

Imidlertid kan udvidelsen gennemføres, fordi staldene er rummelige og der dermed er plads til den øgede produktion. Samtidig er der tale om en begrænset udvidelse. Omkostningen ved at etablere en produktion af denne størrelse som en selvstændig enhed vil være helt uproportionalt dyrt.

Udviklingen går i retningen af at der bliver færre landbrug i Danmark, og de landbrug der er, bliver større. Hvis landmanden ikke følger udviklingen er det stilstand, og dette betyder for en virksomhed, at den viger pladsen for andre og større virksomheder, som følger udviklingen.

Et 0-scenarie på denne ejendom vil betyde, at der ikke sker en nødvendig udvikling, og at den løbende tilpasning af anlægget med udnyttelse af den bedst tilgængelige teknologi ikke vil finde sted. Samtidig vil den nødvendige økonomi til opretholdelse af produktionen ikke være tilstede og denne må afvikles.

Et 0-scenarie vil også betyde at der ikke skal udarbejdes en miljøgodkendelse med de forbedringer i forhold til miljøet der er forbundet hermed.

8. BILAG

Bilag 1. Miljøteknisk redegørelse (fra ansøger)

Ventilation af driftsbygninger		
Bygning nr.	Overtryk/undertryk/ andet	Bemærkninger
1	Ligetryk og vægventiler	
2, 2a og 3	Diffus undertryksventilation	
Bemærkninger: Der gennemføres regelmæssig kontrol af temperatur- og luftfugtighedsfølernes indstilling og nøjagtighed. Der installeres trinløs styring af ventilatorer i staldene, hvilket regulerer luftcirkulationen efter behov, og giver dermed lavest mulig forbrug af energi. Det er oplyst, at der er ved strømsvigt og høje temperaturer i stalden sker nødopluk at spjæld i ventilationen, der lyder sirene og der går alarm til driftsleder.		

Spildevand				
Spildevandstype	Årlig mængde, ca. m ³		Opsamling / bortskaffelse	
	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt
Drikkevandsspild og vaskevand fra stalde	509 m ³	597 m ³	Gyllebeholder	
Tagvand fra stalde	2.830 m ³	2.830 m ³	Afledes til markdræn	
Bemærkninger:				

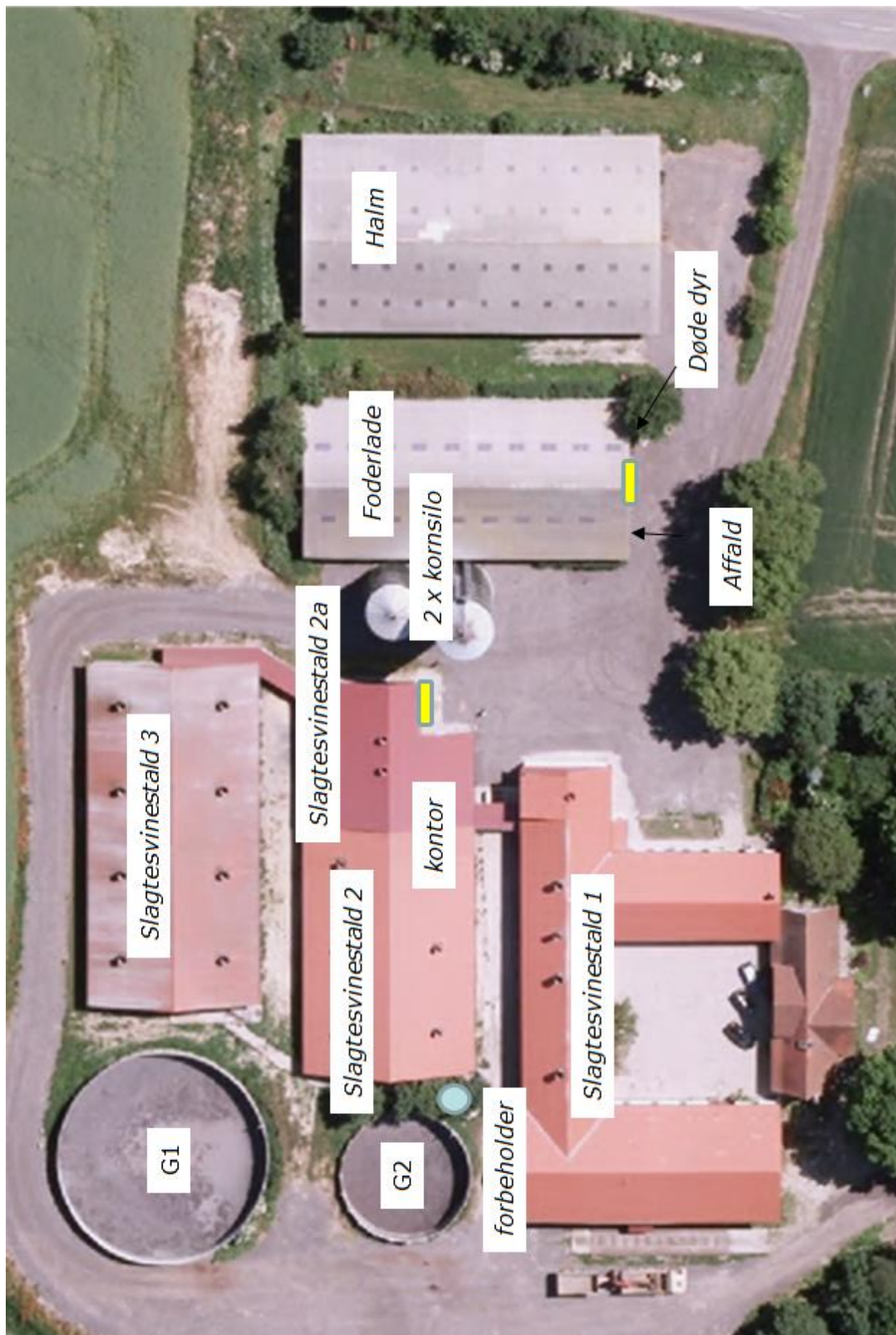
Forbrug af råvarer, energi og vand			
Ressource	Nudrift	Ansøgt	Opbevaring (tanktype, bygning, indretning)
Varmekanon/varme til udtørring af stald	1.200 L	1.200 L	Dieseltank 6.000 L v vestgavl
Fyringsolie til stald	14.366 L	14.537 L	
Foder (korn, soya og mineraler)		1.985 ton	Korn opbevares i to udendørs, gastætte siloer. Øvrige fodermidler opbevares i indendørs siloer. Mineraler og soya leveres hhv. i bigbags og løsvare og opbevares i laden.
Elforbrug	113.034 kWh	113.900 kWh	
Drikke og vaskevand (inkl. drikkevandsspild)*	8.700 m ³	9.500 m ³	
Andet			
Bemærkninger: *Ejendommen forsynes med vand fra eget vandværk (Ledbjerggård Vandværk). Vandværket leverer desuden vand til 3 andre boliger – dette er sammen med privat forbruget på Ledbjerggård indeholdt i det oplyste vandforbrug.			

Transport til og fra ejendommen		
Transporttype	Nudrift antal/år	Ansøgt antal/år
Gylletransport traktor/lastbil	200	200
Gylletransport lastbil	10	25
Korn i høst	56	56
Ekstra korn til lager	0	9
Halm til varmegærk*	45	2
Råvarer til foder	50	54
Indlevering af smågrise	66	78
Udlevering af slagtesvin	40	47
DAKA	52	52
Diesel	6	6
Diverse transportere,	10	15
Transporter i alt	535	544
Gennemsnitligt antal pr. dag	1,46	1,49
Transporter uden gylle og korn	325	319
Gennemsnitligt antal pr. dag	0,89	0,87
Bemærkninger: * Der er tidligere leveret halm til halmvarmegærk, det slutter her i foråret 2017. Der er ikke planer om at byde på leverancer fremadrettet.		

Affald		
Affaldstype	Opbevaringssted	Bortskaffelse
Dagrenovation	Container	Kommunal ordning
Pap og papir, erhverv	Container	Marius Pedersen
Plastik, erhverv	Container	Marius Pedersen
Spildolie	Olietønder	Dansk Oliegenbrug
Spraydåser	Afleveres løbende	Kommunal ordning, genbrugspl.
Jern og metal	Container	Vestsjællands jernhandel
Klinisk risikoaffald	Kanyler i godkendte bøtter og flasker i tætte poser	Kommunal ordning, genbrugspl.
Døde dyr	Afhentningsplads v ladegavl	DAKA

Støjkloder			
Type	Driftsperiode	Tiltag til begrænsning af støj	Placering
Ventilationsanlæg	Hele døgnet	Jævnlig inspektion og rengøring	I kip
Stalde og dyr	07-16	-	I stalde
Foderanlæg	05-22	Indendørs placering	Hjemmeblanderi, i tilknytning til stalden
Daglig brug af traktor	07-19	-	-
Gylle- og kornvogne	I højsæsonerne – hele døgnet	En del gylle transportere med lastbil	-

Bilag 2. Anlægstegning med nr. på bygningsafsnit og lagre

Bilag 3. Detaljeret vurdering af påvirkninger af naturområder

Retsgrundlag

Sorø Kommune har vurderet, om der i forbindelse med udvidelsen er behov for beskyttelse af naturen med dens bestand af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særligt sårbart over for næringsstofpåvirkning⁸. Kommunen har konkret vurderet, om der er naturområder, der efter Kommunens vurdering ikke beskyttes tilstrækkeligt af beskyttelsesniveauerne i husdyrgodkendelsesloven⁹. Endvidere har kommunen vurderet, om det ansøgte projekt i sig selv eller tilsammen med andre planer og projekter kan påvirke Natura 2000-områder og/eller yngle- eller rasteområder for habitatdirektivets bilag IV-arter væsentligt¹⁰. Her ved har Kommunen sikret sig, at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelige med hensynet til omgivelserne¹¹.

Kommunens vurdering af udvidelsens påvirkning af naturen, herunder beregninger af ammoniakafsætning, omfatter hele husdyrbruget, dvs. både eksisterende og nye anlæg.

Beskyttet natur (naturbeskyttelses-, husdyrgodkendelsesloven og habitatdirektivet)

Naturbeskyttelseslovens § 3 beskytter overdrev, heder, moser, enge, strandenge, strandsumpe, søer og vandløb mod ændringer i tilstanden. Beskyttelsen gælder for alle de beskyttede naturtyper bortset fra søer og vandløb, hvis de har en minimumsstørrelse på 2.500 m² i sammenhængende areal. Beskyttelsen gælder for søer på 100 m² eller derover. De beskyttede vandløb er udpeget af de tidligere amtsråd og godkendt af miljøministeren.

Arealer, der er mindre end 2.500 m², er omfattet af beskyttelsen, hvis de indgår i en mosaik af naturtyper med et samlet areal på 2.500 m² og for moser, også hvis de ligger i tilknytning til søer eller vandløb.

Husdyrgodkendelseslovens § 7 fastsætter en beskyttelse af en række konkrete ammoniakfølsomme naturtyper. Inden for de internationalt beskyttede Natura 2000-områder (kategori 1-natur) kan der således maksimalt tillades en total ammoniakbelastning på 0,2 – 0,7 kg N/ha/år, afhængig af antallet og størrelsen af øvrige husdyrbrug i nærområdet. Samme lov fastsætter også beskyttelsen mod ammoniak på udvalgte naturtyper uden for de internationale naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om højmoser, lobeliesøer, heder over 10 ha samt overdrev over 2,5 ha (kategori 2-natur), der er beskyttet mod en total ammoniakbelastning på mere end 1 kg N/ha per år, fra et givent husdyrbrug¹².

Beskyttelsesniveauet på øvrige heder, moser og overdrev beskyttede efter naturbeskyttelseslovens § 3 samt ammoniakfølsomme skove (kategori 3-natur) beror på en konkret vurdering af, om der er tale om et naturområde af særlig regional eller lokal interesse¹³.

Naturkvaliteten vurderes dels efter områdets struktur, dvs. vegetationssammensætning, drift af arealet herunder evt. afgræsning samt naturtypekarakteristiske strukturer. Desuden vurderes kvaliteten i forhold til diversiteten og artssammensætning på arealet, samt arternes følsomhed overfor ammoniak. Registrerede plantearter kategoriseres i denne sammenhæng som hhv. særligt værdifulde, positive, typiske, problematiske eller øvrige på baggrund af en artsliste udarbejdet af DMU. Endelig vurderes arealets værdi som levested for fredede eller rødlistede arter af planter og dyr og som yngle- og rasteområde for arter beskyttede efter habitatdirektivet (Bilag IV-arter).

Herudover inddrages en række øvrige forhold i vurderingen af krav til den maksimale ammoniakbelastning. Det gælder områdets:

⁸ Jf. § 23 pkt. 2 i Husdyrgodkendelsesloven

⁹ Jf. § 29 i Husdyrgodkendelsesloven

¹⁰ Jf. §§ 6, 7 og 10 i Bekendtgørelse nr. 926 af 27.06.2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen).

¹¹ Jf. § 19 pkt. 2 i Husdyrgodkendelsesloven

¹² Jf. Bilag 3, A, Nr. 2 i Bekendtgørelse nr. 44 af 11.01.2016 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

¹³ Jf. Bilag 3, A, Nr. 3 i Bekendtgørelse nr. 44 af 11.01.2016 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

- Status i kommuneplanen, herunder om det er omfattet af en udpegning som værdifuldt naturområde, økologisk forbindelse, rekreativt område eller værdifuldt kulturmiljø
- Status i forhold til fredninger, handleplaner for naturpleje eller anden planlagt naturindsats

Endelig inddrages hensynet til områdets ammoniakfølsomhed i forhold til den ammoniaktilførsel arealet modtager fra andre kilder. Det vil dels sige den generelle baggrundsbelastning i området, men også tilførslen fra konkrete lokale kilder, såsom husdyrbruget nuværende produktion, samt udbringning af gødning på nærliggende arealer.

Påvirkning af natur

Den samlede fordampning af ammoniak fra stald og lager er beregnet til 3.560 kg N/år i nudrift og 4.049 kg N/år i ansøgt drift. Udvidelsen af husdyrbruget medfører således en øget fordampning af ammoniak fra stalde og lagre på 489 kg N/år.

Natura 2000 (Kategori 1- natur)

Screening

Nærmeste Natura 2000 område er Store Åmose, Skarresø og Bregninge Å (EF-habitatområde 137), der ligger omkring 5,2 km nordvest for driftsbygningerne.

Da driften af husdyrbruget ikke omfatter arealer indenfor internationale naturbeskyttelsesområder, vurderer Kommunen, at ammoniakfordampning igennem luftbåren ammoniak umiddelbart er den eneste potentielle påvirkning af terrestriske naturtyper og arter, der er udpegningsgrundlag for det nævnte Natura 2000 område.

Med henvisning til stor afstand og eksponentielt aftagende ammoniakbelastning med afstand fra kilden, er det ikke fundet relevant at beregne bidrag til luftbåren ammoniakbelastning i det nævnte område. Bedriftens andel af den luftbårne ammoniakbelastning af terrestriske naturtyper i området vil være marginal og øget ammoniaktab som følge af udvidelsen medfører ikke nogen beregningsmæssig øget ammoniakbelastning.

Konsekvensvurdering & Konklusion

Kommunen konkluderer på ovenstående baggrund, at det ikke er nødvendigt at foretage en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-områder.

Kategori 2- natur

I nærheden af ejendommen er der ikke registreret naturtyper omfattet af kategori 2 f.eks. overdrev større end 2,5 ha eller højmose (Fig. 1).

Kategori 3- natur

I nærheden af husdyrbruget er der registreret flere moser beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 (Fig. 1). Det er kommunens vurdering, at der derudover ligger ammoniakfølsom skov nær husdyrbruget.

For kategori 3-natur gælder, at kommunen ikke kan fastsætte krav om en samlet, maksimal merdeposition på mindre end 1,0 kg N/ha per år, men kan dog efter konkret vurdering tillade mere end 1 kg N/ha per år.

Naturpunkt 1:

En mose på ca. 1,3 ha, der er omfattet af Naturbeskyttelsesloven § 3. Arealet ligger udenfor områder udpeget som naturområde eller økologisk forbindelse i Kommuneplan 2013-2024. Tålegrænsen for moser ligger i intervallet 15 - 25 kg N/ha/år, men afhænger af en konkret vurdering af det aktuelle areals naturkvalitet og artssammensætning. Den generelle baggrundsbelastning for arealet er 11,6 kg N/ha per år.

Ved udvidelsen tilføres 0,4 kg N/ha per år fra stald og lager (Tabel I). Det er i dette tilfælde ikke nødvendigt at stille krav til den maksimalt tilladte merbelastning med ammoniak på arealet, da denne ikke overskrider 1,0 kg N/ha per år, hvilket er det skrappeste krav kommunen kan stille til kategori 3- natur.

Naturpunkt 2:

Skov, som kommunen vurderer til at være ammoniakfølsom jf. husdyrgodkendelseslovens kriterier herfor¹⁴. Området, der ligger i en lavning i terrænet, fremstår på historiske målebordsblade (både 1862-1899 og 1928-1945) som blandet løv- og nåleskov. Skoven optræder ligeledes på Naturstyrelsen kortværk over arealer med lang skovkontinuitet (arealer der har været skov i minimum 200 år), der understøtter biodiversitet. Arealet ligger udenfor områder, der er udpeget som naturområde og økologisk forbindelse i Kommuneplan 2013-2024. Området er ikke fredet og der er p.t. ingen handleplaner for naturpleje. Tålegrænsen for skove ligger i intervallet 10 - 20 kg N/ha/år, men afhænger af en konkret vurdering af det aktuelle areals naturkvalitet og artssammensætning. Den generelle baggrundsbelastning for arealet er 11,6 kg N/ha per år.

Ved udvidelsen tilføres 0,2 kg N/ha per år fra stald og lager (Tabel I). Det er i dette tilfælde ikke nødvendigt at stille krav til den maksimalt tilladte merbelastning med ammoniak på arealet, da denne ikke overskrider 1,0 kg N/ha per år, hvilket er det skrappeste krav kommunen kan stille til kategori 3- natur.

Øvrige naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3

I nærheden af husdyrbruget er der registreret flere søer beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 (Fig. 1).

Resultater en udvidelse af en produktion i en merbelastning på over 1 kg kvælstof til et naturområde, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, skal kommunen vurdere, om denne merbelastning vil føre til en ændring af naturområdets tilstand.

Naturpunkt 3:

En sø på mere end 100 m², der er omfattet af Naturbeskyttelsesloven § 3. Det er i dette tilfælde ikke nødvendigt at stille krav til den maksimalt tilladte merbelastning med ammoniak på arealet, da der ved udvidelsen tilføres 0,3 kg N/ha per år fra stald og lager (Tabel I), hvilket ikke overskrider den tilladte merbelastning på 1,0 kg N/ha per år for naturområdet.

Kommunen vurderer samlet, at ammoniakbelastningen fra stald og lager ligger indenfor den tilladte merdeposition for de berørte arealer (naturpunkt 1-3, Tabel I).

Påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV arter

Yngle- og rasteområder for arter opført på habitatdirektivets bilag IV, er beskyttet mod beskadigelse og ødelæggelse.

Screening

Sorø Kommune har ikke registreret arter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV i nærheden af husdyrbruget eller udbringningsarealerne, men følgende arter omfattet af bilag IV kan have yngle- eller rasteområder på arealer i nærheden.

Flere arter af Flagermus findes udbredte i det meste af kommunen, ofte tilknyttet gammel skov (kategori 3 natur). Arterne vurderes dog generelt ikke at blive negativt påvirket af øget ammoniakbelastning eller af andre forhold i forbindelse med udvidelse af husdyrbrug.

Eremit *Osmoderma eramita* findes i Natura 2000 området nr. 160, Nordlige del af Sorø Sønder-skov (EF-habitatområde nr. 141), hvor den er det væsentligste udpegningsgrundlag. Arten er knyttet til gamle løvtræer med smuldfyldte hulheder, typisk i gammel skov (kategori 3 natur). Arten vurderes generelt ikke at blive negativt påvirket af øget ammoniakbelastning eller af andre forhold i forbindelse med udvidelse af husdyrbrug.

Hasselmus *Muscardinus avellanarius* findes i dele af kommunens sydvestlige hjørne, hvor den især er knyttet til tæt skov under 10 m højde med stor artsdiversitet af træer og buske og mange brombærbuske, tjørne- og rønnebærtræer. Arten vurderes generelt ikke at blive negativt påvirket af øget ammoniakbelastning eller af andre forhold i forbindelse med udvidelse af husdyrbrug.

Odder *Lutra lutra* forekommer i kommunen i en tynd bestand tilknyttet Åmose Å systemet, hvor den indgår i udpegningsgrundlaget for Natura 2000 område nr. 156, Store Åmose, Skarre Sø og

¹⁴ Jf. Bekendtgørelse nr. 44 af 11.01.2016 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, bilag 3, A, nr. 3.

Bregninge Å (EF-habitatområde H137). Arten lever overvejende i beskyttede vandløb og tilknyttede moser, søer, skov mv. Den vurderes generelt ikke at blive negativt påvirket af øget ammoniakbelastning eller af andre forhold i forbindelse med udvidelse af husdyrbrug.

Spidssnudet frø *Rana arvalis*, Løvfrø *Hyla arborea*, Stor vandsalamander *Triturus cristatus* og Markfirben *Lacerta agilis*, findes alle i dele af Kommunen. Strandtudse *Bufo calamita* forekommer i grusgravsområder omkring Lyng Huse/ Stokkehuse/ Bromme. Disse arter kan potentielt alle blive negativt påvirket af øget ammoniaktilførsel til deres yngle- og rasteområder. Eksempelvis kan dette medføre forringet vandkvalitet i ynglevandhuller for padder eller det kan skabe øget tilgroning af lysåbne naturtyper, hvilket bl.a. medfører et ændret mikroklima med lavere temperatur, samt forringelser i fødeudbuddet til skade for både padder og firben. Yngle- og rasteområder for disse arter i området vil normalt begrænse sig til områder beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Konsekvensvurdering & Konklusion

Kommunen konkluderer på ovenstående baggrund, at det ikke er nødvendigt at foretage en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på de nævnte bilag IV arter.

Øvrige bemærkninger

Vurderingen bygger på tolkning af luftfoto, beregning af ammoniakbelastning i husdyrgodkendelse.dk samt viden om tilstanden af konkrete naturarealer og udbredelsen af planter og dyr.

Tabel I: Beregnet ammoniakbelastning i udvalgte naturpunkter.

Naturpunkt	1	2	3
Naturtype	Mose	Skov	Sø
Natur-kategori	3	3	-
Vurderingsmetode*	C	C	C
Tålegrænse (kg N/ha per år)	15 - 25	10-20	-
Baggrundsbelastning (2014) (kg N/ha per år)	11,6	11,6	11,6
Merdeposition fra stald og lager (kg N/ha per år)	0,4	0,2	0,3
Tilladt merdeposition (kg N/ha per år)	(1,0)	(1,0)	(1,0)
Totalbelastning fra stald og lager (kg N/ha per år)	4,0	1,3	2,8
Tilladt totalbelastning (kg N/ha per år)	-	-	-
Afstand fra stald og lager til naturpunkt [^] (m)	195	445	210
Planstatus	-	-	-

*Vurderingen er foretaget ud fra metode A) sommerbesigtigelse (på basis af registrering af strukturelle forhold og arter på arealet) B) vinterbesigtigelse (på basis af registrering af strukturelle forhold og arter på arealet) C) naturvurdering kontor (på basis af luftfotos, topografi, tidligere besigtigelser, planstatus mv.).

[^]Afstand fra stald og lager er opgivet som kortest afstand fra nærmeste stald/lager til naturpunktet.

Figur 1. Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til naturpunkt 1-3 (rød prik).